09/09/2020

Στο ΣτΕ για τα αρχαία στο μετρό Θεσσαλονίκης

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Αίτηση ακύρωσης της απόφασης απόσπασης και επανατοποθέτησης των αρχαιοτήτων στον σταθμό Βενιζέλου του μετρό Θεσσαλονίκης, κατέθεσαν από κοινού, την Πέμπτη 3/9/2020, ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, η Πανελλήνια Ένωση Συντηρητών Αρχαιοτήτων, ο Ενιαίος Σύλλογος Υπαλλήλων ΥΠΠΟΑ Αττικής, Στερεάς και Νήσων και ο Σύλλογος Εκτάκτων Αρχαιολόγων. Όπως ενημερώνουν με κοινή ανακοίνωσή τους τα σωματεία, η αίτηση «τεκμηριώνει την ιδιαίτερη σημασία του συγκεκριμένου μνημειακού συνόλου και τους λόγους που καθιστούν όχι απλώς απολύτως εφικτή αλλά και υποχρεωτική τη διατήρησή του στην θέση όπου αποκαλύφθηκε.

Η εξέχουσα σημασία του μνημείου έγκειται στη μοναδικότητά του, την άριστη κατάσταση διατήρησής του, την αυθεντικότητα και την ακεραιότητά του. Η ιστορική του σημασία επιβάλλει, ηθικά, επιστημονικά και εθνικά, τη διατήρησή του in situ, καθώς αποτελεί το άμεσο περιβάλλον των βυζαντινών μνημείων

UNESCO της Θεσσαλονίκης, για τα οποία λειτουργεί ως συνεκτικό στοιχείο ιστορικής και λειτουργικής ενότητας».

Παράλληλα, παραθέτουν, μεταξύ άλλων, τους λόγους που με την αίτησή τους αυτή «αποδεικνύεται ότι η απόφαση της υπουργού Πολιτισμού, κατόπιν της γνωμοδότησης του ΚΑΣ, η οποία εγκρίνει πρόταση της Αττικό Μετρό για ανακατασκευή του σταθμού Βενιζέλου με απόσπαση του μοναδικού μνημειακού συνόλου και προϋποθέτει την εκρίζωση, τον τεμαχισμό, τον κατακερματισμό του, την εξαγωγή μιας ολόκληρης βυζαντινής γειτονιάς έκτασης 1.600 περίπου τμ, από μια μικρή οπή της κατασκευασμένης πλάκας οροφής και την αποθήκευσή του σε άγνωστο μέχρι στιγμής χώρο και την καταστροφή της θέσης όπου κείται αδιάλειπτα επί 16 αιώνες, είναι παράνομη»:

«*Εκδόθηκε κατά παράβαση διατάξεων και αρχών των Διεθνών Συμβάσεων για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, που προτάσσουν τη διατήρηση των μνημείων στο περιβάλλον τους. Η απόφαση απόσπασης του μνημειακού συνόλου εξ ορισμού και ανεπιστρεπτί θα απομειώσει την αξία του, εφόσον θα καταστρέψει την αυθεντικότητα, την ακεραιότητα, αλλά και τη θέση του, μετατρέποντάς το από αυθεντικό μάρτυρα της ζωής στην βυζαντινή Θεσσαλονίκη σε αποτυχημένη «σκηνογραφία».

* Εκδόθηκε κατά παράβαση του αρχαιολογικού νόμου 3028/2002, ιδίως δε του άρθρου 42, σύμφωνα με το οποίο «η μετακίνηση μνημείου λόγω τεχνικού έργου εξετάζεται μόνο όταν μετά από σχετικό επιστημονικό έλεγχο αποκλείεται κάθε δυνατότητα διατήρησής του στο περιβάλλον του». Τέτοιος έλεγχος, ο οποίος μάλιστα έπρεπε να προηγηθεί δεν διενεργήθηκε από τη Διοίκηση, καθιστώντας όχι μόνο την απόφαση αλλά και την ίδια την εξέταση του θέματος του ΚΑΣ παράνομη.

* Η Διοίκηση όχι απλώς δεν προέβη σε έλεγχο για να βρει επιστημονική λύση διατήρησης in situ των μνημείων, αλλά μάλιστα ανέτρεψε αυθαίρετα, αναιτιολόγητα και όψιμα προηγούμενη τεχνικά εφικτή λύση η οποία είχε εγκριθεί από το υπουργείο και την Αττικό Μετρό το 2017 και εφαρμοζόταν μέχρι το καλοκαίρι του 2019. Η λύση αυτή αποτελούσε την εγγύηση για τη διατήρηση των αρχαιοτήτων στη θέση τους και την παράλληλη κατασκευή και λειτουργία του σταθμού με ασφάλεια, εντός ρεαλιστικών χρονοδιαγραμμάτων και με έλλογο κόστος.

* Με την κοινή μας προσφυγή αποδεικνύεται ότι η μελέτη της Αττικό Μετρό δεν είναι η μοναδική λύση, όπως ψευδώς την ονομάζει, αλλά απλώς η συνήθης και παγιωμένη μέθοδος για την ίδια και τους εργολάβους της. Η αποτυχία της Αττικό Μετρό να αντεπεξέλθει επιστημονικά και τεχνικά στις εξειδικευμένες απαιτήσεις

του έργου του συγκεκριμένου σταθμού συνοδεύτηκε από σειρά παντελώς αβάσιμων και αναπόδεικτων επιχειρημάτων, τα οποία δέχτηκε το ΚΑΣ και η υπουργός, αλλά δεν μπορεί να συνιστά λόγο για να εφαρμοστεί η επαχθέστερη επιλογή για τα αρχαία ευρήματα.

* Τελευταίο αλλά όχι έσχατο, η απόφαση εκδόθηκε βασιζόμενη σε γνωμοδότηση του ΚΑΣ που ελήφθη σε παράνομη συνεδρίασή του, εξαιτίας της συμμετοχής δύο μελών του, που έπρεπε να είχαν εξαιρεθεί από τη συνεδρίαση. Η συμμετοχή του ενός ήταν ανεπίτρεπτη λόγω προηγούμενης εμπλοκής του ως έμμισθου συμβούλου της Αττικό Μετρό με εμμονή στη λύση της απόσπασης. Η συμμετοχή του δεύτερου, εξαιτίας του ότι άμεσος συγγενής του συνδέει άμεσο οικονομικό συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης, εφόσον εκπόνησε τη μελέτη για την απόσπαση και την επανατοποθέτηση του εν λόγω μνημειακού συνόλου και ήδη την κατέθεσε στην Αττικό Μετρό κι εκείνη με τη σειρά της στο ΥΠΠΟΑ την 31/7/2020. Θυμίζουμε, μάλιστα, ότι ο εν λόγω μηχανικός παρέστη στην επίμαχη συνεδρίαση του ΚΑΣ, στη σύνθεση της οποίας μετείχε ο αδερφός του, ως δήθεν ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας για λογαριασμό της Αττικό Μετρό, και λίγους μήνες μετά από την θέση του ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα μεταπήδησε στην θέση του μελετητή που του έχει ανατεθεί από την Αττικό Μετρό η μελέτη και η εργασία της απόσπασης και επανατοποθέτησης των αρχαιοτήτων».

Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για την τρίτη προσφυγή στο ΣτΕ για το ίδιο θέμα. Ο δυο έχουν κατατεθεί από την Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και τη Χριστιανική Αρχαιολογική Εταιρεία και η δεύτερη από την Κίνηση Πολιτών Θεσσαλονίκης για την Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Η συζήτηση των δυο πρώτων θα συζητηθεί στις 4 Δεκεμβρίου, ενώ πολύ πιθανόν και η τρίτη αίτηση ακύρωσης να εξεταστεί την ίδια ημερομηνία.

Πηγή: ΑΜΠΕ